

Παρατηρώ τις εικόνες του Σχολικού Βιβλίου και μελετώ τις πηγές

1. Ο Μωάμεθ παρακολουθεί το πέρασμα των καραβιών στον Κεράτιο από τη στεριά.

Στην παραπάνω εικόνα βλέπουμε τον Μωάμεθ να παρακολουθεί την εξέλιξη του σχεδίου του, να περικυκλώσει την Κωνσταντινούπολη από στεριά και θάλασσα. Μέσα σε μια νύχτα, κατάφερε να περάσει 70 καράβια από το Βόσπορο στον Κεράτιο κόλπο, σέρνοντάς τα εννιά χιλιόμετρα στη στεριά, πάνω σε δρόμο στρωμένο με κορμούς δένδρων, χωρίς να πάρει είδηση κανείς. Μετά απ' αυτό, ο Κεράτιος κόλπος έγινε δικός του, η Πόλη κλείστηκε ολόγυρα από στεριά και θάλασσα και η κατάληψή της ήταν πλέον θέμα χρόνου.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. Ο Μωάμεθ έξω από την Κωνσταντινούπολη.

Ξημερώματα της 29ης Μαΐου 1453, ημέρα Τρίτη, άρχισε η μεγάλη επίθεση. Στην παραπάνω εικόνα βλέπουμε τον Μωάμεθ έξω από τα τείχη της Πόλης να οδηγεί το στράτευμά του, που ξεπερνούσε τους 60.000 στρατιώτες. Αριθμητικά υπερείχαν πάρα πολύ σε σχέση με τους Βυζαντινούς και όπως παρατηρούμε και στην εικόνα μάχονταν με αποφασιστικότητα, ακολουθώντας τις διαταγές του σουλτάνου.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

3. Ο Ιουστινιάνης πληγώνεται.

Κατά την πολιορκία της Πόλης πληγώνεται ο Ιουστινιάνης, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την άμυνα. Οι σύντροφοί του τον απομακρύνουν για να του δώσουν τις πρώτες βοήθειες και τον μεταφέρουν στο πλοίο του. Η κακή είδηση διατρέχει τα τείχη και παγώνει τους υπερασπιστές, οι οποίοι νιώθουν ανασφάλεια χωρίς τον Ιουστινιάνη που τους συντόνιζε και τους εμπύχωνε.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

4. Ο τελευταίος διάλογος Μωάμεθ Β΄ και Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου.

ΜΩΑΜΕΘ: Άφησέ μου την Πόλη, πριν πάθει μεγάλο κακό, και φύγε ειρηνικά με όλους τους άρχοντες και τα υπάρχοντά σας. Πήγαινε να κυβερνήσεις το Μοριά και στους αδελφούς σου εγώ θα δώσω άλλες επαρχίες. Και θα παραμείνουμε φίλοι. Όσοι θελήσουν να μείνουν στην Πόλη, κανείς δε θα πάθει κακό από κανέναν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ: Το να σου παραδώσω την Πόλη δεν είναι έργο δικό μου ούτε κανενός άλλου από όσους κατοικούμε σ' αυτή. Κοινή απόφασή μας είναι να πεθάνουμε και να μη λυπηθούμε τη ζωή μας. Αν όμως λύσεις την πολιορκία και αποχωρήσεις, δεχόμαστε να σου καταβάλουμε ετήσιο φόρο, και πάνω από τις δυνάμεις μας. Και άλλα θέματα να συζητήσουμε, εάν αποδεχθείς ειρήνη.

ΜΩΑΜΕΘ: Δεν είναι δυνατό σε μένα ν' αποχωρήσω. Ή παίρνω τώρα την Πόλη ή με παίρνει αυτή, ζωντανό ή νεκρό.

Δούκας (ιστορικός της Άλωσης)

Στην παραπάνω πηγή παρακολουθούμε τον τελευταίο διάλογο ανάμεσα στον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Παλαιολόγο και τον Μωάμεθ προτού καταληφθεί η Πόλη. Ο σουλτάνος προτρέπει τον αυτοκράτορα να παραδοθεί, ώστε ούτε εκείνος, ούτε κανένας από τους κατοίκους να πάθουν κακό. Ο Κωνσταντίνος αρνείται να παραδώσει την Πόλη και αντιπροτείνει στον σουλτάνο να λύσει την πολιορκία εξασφαλίζοντας ετήσιο φόρο από την Κωνσταντινούπολη. Και οι δύο πλευρές είναι ανυποχώρητες και η Άλωση της Κωνσταντινούπολης αναπόφευκτη.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

5. Οι τελευταίες ώρες της Πόλης.

«...Στο μεταξύ σκαρφάλωσαν στο κάστρο ένα σμάρι Τούρκοι και πηδήσανε στην τάπια¹. Η καστρόπορτα άνοιξε και η μερμηγκιά χύμηξε μέσα με φοβερή οχλοβοή. Εκείνη την ώρα ακούστηκε μια σπαραχτική φωνή: «**Η Πόλις εάλω!**», «**Η Πόλη πάρηκε!**».

Ο βασιλέας κέντησε τ' άλογό του κι έδραμε² κατά το μέρος που γινότανε ο θρήνος. Μα το τουρκομάνι φούσκωνε κι έσπρωχνε μπροστά τους λιγιστούς χριστιανούς. Τότες ο Κωνσταντίνος έπεσε μέσα στο πλήθος, με το σπαθί στο χέρι, κι έτρεχε σαν ποταμός το αίμα από τα χέρια και τα ποδάρια του. Πλάι του πολεμήσανε και σκοτωθήκανε ο Φραγκίσκος Τολέδος, ο Θεόφιλος Παλαιολόγος, ο Γιάννης Δαλμάτης και άλλοι χριστιανοί στρατιώτες. Εκεί παρέδωσε την ψυχή του και ο μάρτυρας βασιλιάς, κρίζοντας με δάκρυα:

«Δεν υπάρχει ένας χριστιανός να πάρει την κεφαλή μου!».

Φ. Κόντογλου, Νέα Εστία.

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης είναι από τα σημαντικότερα γεγονότα της ιστορίας γι' αυτό και έχει εμπνεύσει λογοτέχνες, ζωγράφους και ποιητές. Τόσο ο πίνακας του Θεόφιλου όσο και το έργο του Φώτη Κόντογλου μας δίνουν με τρόπο πολύ παραστατικό την Άλωση της Πόλης, προκαλώντας συγκίνηση. Και στα δύο έργα διακρίνεται η μαχητικότητα των πολιορκημένων και του αυτοκράτορα και η προσπάθειά τους να υπερασπιστούν την Πόλη με κάθε τρόπο.

Μέχρι σήμερα η Άλωση της Πόλης συγκινεί τους ανθρώπους της τέχνης και δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από αυτό το γεγονός. Ο τρόπος που οι Βυζαντινοί υπερασπίστηκαν την Πόλη αποτελεί παράδειγμα μαχητικότητας και θάρρους. Ιδιαίτερη συγκίνηση προκαλεί βέβαια σε εμάς τους Έλληνες γιατί η Κωνσταντινούπολη αποτελούσε κέντρο του ελληνισμού και του χριστιανισμού.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

6. Μια διαφορετική μαρτυρία για την Άλωση της Πόλης.

α. «...Μόλις άνοιξαν οι πύλες του κάστρου ο Σουλτάν Μεχμέ³τ μπήκε στην Πόλη με 70-80 χιλιάδες στρατό και τράβηξε ίσια προς το Παλάτι του Κωνσταντίνου. Εκεί όμως βρίσκονταν κάμποσες χιλιάδες στρατιώτες Ρωμαίοι⁴ αποφασισμένοι να το φυλάξουν. Γι' αυτό έγινε εκεί μεγάλη μάχη, για το πάρσιμο του Παλατιού. Σ' αυτή τη μάχη σκοτώθηκε κι ο αυτοκράτορας. Το νεκρό σώμα του όμως δε βρέθηκε ποτέ. Το πήραν οι άπιστοι και το παράχωσαν στο Σολού Μοναστήρ⁵. Κι ως τώρα οι Ρωμαίοι διηγούνται πολλά και θαυμαστά γι' αυτόν».

β. «...Ύστερα ο Πορθητής πήγε στην Αγιά Σοφιά. Μα όσοι ήταν μέσα στην εκκλησία και από τα γύρω σπίτια άρχισαν να τουφεκούν και να ρίχνουν βόμβες και υγρή φωτιά ενάντια στους στρατιώτες του Ισλάμ και ν' αντιστέκονται πολύ. Γι' αυτό ο πόλεμος μέσα στην Πόλη βάσταξε τρεις μέρες και την τρίτη μέρα έπεσε η Αγιά Σοφιά».

Εβλιγιά Τσελεμπή(Τούρκος περιηγητής, 17ος αι.).

Η παραπάνω πηγή αποτελεί μια διαφορετική μαρτυρία για την Άλωση της Πόλης από τον Τούρκο περιηγητή Εβλιγιά Τσελεμπή. Ο ίδιος περιγράφει την Άλωση από την πλευρά των Τούρκων γι' αυτό και εκθειάζει την τόλμη, την αποφασιστικότητα και το θάρρος των πολιορκητών. Μάλιστα από τον τρόπο που παρουσιάζει τα γεγονότα, φαίνεται πως πίστευε ότι κανονικά οι υπερασπιστές της Πόλης έπρεπε να είχαν παραδοθεί χωρίς μάχη, καθώς αργά ή γρήγορα η Πόλη θα έπεφτε στα χέρια τους.

7. Θρήνος του Πόντου για την Άλωση της Πόλης

Ένα πουλί, καλό πουλί έβγαιν' από την Πόλη,
ουδέ σ' αμπέλια κόνεψε¹, ουδέ σε περιβόλια
μόνο πήγε κι εκόνεψεν εις του Ηλιού² το κάστρο.
Έσειξε³ το 'να του φτερό, στο αίμα βουτηγμένο,
έσειξε τ' άλλο του φτερό, χαρτίν είχε γραμμένο.
Να το διαβάσει δε μπορεί, ούδ' ο
Μητροπολίτης!
Κι ένα παιδί, καλό παιδί έρχεται κι αναγνώθει,
το αναγνώθει κι όλο κλαίει κι όλο
στηθοκοπιέται:
«Αλί σε μας και βái σε μας, πάρθηκε η
Ρωμανία⁴».

Μοιρολογούν οι εκκλησιές και κλαίν' τα
μοναστήρια
κι ο Αη-Γιάννης ο Χρυσόστομος κλαίει και
δερνοκοπιέται.

- Μην κλαις, μην κλαις, Άη-Γιάννη μου, και μη δερνοκοπιέσαι.
- Η Ρωμανία επέρασεν, η Ρωμανία επάρθη!
- Η Ρωμανία κι αν 'πέρασεν, ανθεί και φέρνει κι άλλη.

Ελληνικά δημοτικά τραγούδια.

Ακαδημία Αθηνών, Εκλογή.

Πολλά δημοτικά τραγούδια όπως και το παραπάνω αναφέρονται στην Άλωση της Κωνσταντινούπολης. Ο λαός μέσα από αυτά εκφράζει τη θλίψη του για το γεγονός και ταυτόχρονα την ελπίδα πως κάποτε θα έρθει η απελευθέρωση.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Προτεινόμενος Σύνδεσμος

Παρακάτω μπορείς να παρακολουθήσεις ένα ντοκιμαντέρ για την Άλωση της Κωνσταντινούπολης.

<https://www.youtube.com/watch?v=53yfMlws7DI>

Στον παρακάτω σύνδεσμο μπορείς να παρακολουθήσεις ένα βίντεο για τους θρύλους που συνδέονται με την Αγία Σοφία.

<https://www.youtube.com/watch?v=MULCWYZXaOA>

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!